

Kadar nam Slovencem omenijo mobilno hišo, se nam zasvetijo oči. Čudovito, pomislimo – morje, sonce, dopust, vikend! Če omenijo še stalno bivanje, se plošča obrne. Ciganščina, revščina, sramota so prve asociacije. Predsodek, ki je verjetno povezan s stereotipom iz ameriških filmov, v katerih iz »trailer parkov«, naselij premičnih hiš, prihajajo sami kriminalci, nasilneži in lenuhi. Je pa tak pogled le nenavaden. V svojih počitniških mobilnih hišah ljudje z veseljem preživljajo mesece med marcem in oktobrom, vendar si niti predstavljati ne morejo, da bi bil to njihov edini dom. A gospodarska kriza in upor proti potrošništvu sta tudi na to področje prinesla premislek. Ni jih več tako malo, ki so si začasen ali stalen dom ustvarili v premični hiški. Zakaj tudi ne? Na pogled so lahko zelo lepe, stanejo pa neprimerljivo manj kot klasična gradnja.

Tekst: **TINA NIKA SNOJ**

**Drugačna
rešitev
stanovanjskega
problema**



Bi živel v mobilni hiši?

Slovenci smo tradicionalno ujetniki svojih hiš. Najprej jim žrtvujemo ves svoj prosti čas, da jih gradimo, prenavljamo ali obnavljamo, potem zanje po trideset let plačujemo posojila, vmes pa jih ne moremo ali ne maramo prodati, čeprav vse življenje sanjarimo o tem, da bi živel kje drugje. Po možnosti niti tedaj ne, ko vsak dan zapravimo dve uri časa, da se pripeljemo v službo in nazaj domov.

Nedvomno pa Slovenci v mobilnih hišah radi počitnikujemo. V zadnjih letih so zrasle že prava naselja, kupujemo jih tudi kot cenovno ugodno možnost za počitniško hišico. Do zamisli, da bi v taki hiši živel stalno, pa smo zelo zadržani. Zanimivo, ne toliko zaradi »tehničnih detajlov« takega bivanja, kot iz nekakšnega nejasnega občutka, da to ni pravo stanovanje in da bi se ga moral človek sramovati. »Kako pa naj koga povabim na obisk, če živim v kontejnerju?« je predsodek lepo povzela obiskovalka enega izmed spletnih forumov. A mobilne hiše, ki so namenjene stalnemu bivanju, so daleč od zabojnikov, ki nam pridejo na misel prvi. Umeščene v prostor so lahko zelo lepe in ponujajo vrsto »dodatkov«, kakršni so nadstrehe, verande in pročelja, ki jih naredijo na pogled enake zidanim sestrinam. S še nekaj smisla za ureditev okolice pa lahko ustvarimo zavidanja vreden dom. Večen sicer ni, a življenjska doba 30 let tudi ni zanemarljiva. Za primerjavo, montažne hiše zdržijo okoli 50 let. Za širšo izbiro se bo po ponudbi sicer treba ozreti čez mejo, saj je na slovenskem trgu le peščica ponudnikov premičnih domov, ki so primerni za stalno naselitev. Naš največji proizvajalec Adria Mobil namreč nima hišic, ki bi bile primerne tako za letno kot zimsko bivanje. Kljub temu se ljudje, ki vsaj začasno tako rešujejo svoj stanovanjski problem, najpogosteje odločajo prav za njihove modele. A zasilnost se tu izplača še manj kot drugje v življenju. Mobilna hiša ima namreč ahilovo peto, pri kateri se ne splača varčevati, in sicer izolacijo. Najpogostejši vir težav ljudi, ki živijo v neprimernih premičnih domovih, so ekstremne temperature. Na forumih



Slovenci radi počitnikujemo v mobilnih hiškah.

se največ pritožujejo prav nad njimi. Na največjem slovenskem portalu za pomoč pri gradnji beremo: »Ko temperatura pade pod +5 stopinj, se začnejo



Dr. Ciril Arkar: »Slovenci imamo do premičnih hiš kot stalnega doma predsodke, a stvar je vredna premisleka.«

meravate postaviti. Po mnenju dr. Cirila Arkarja s Fakultete za strojništvo je to odločilni pomislek pri nakupu mobilne hiše: »Če imate parcelo na Primorskem, bo verjetno že skoraj vsaka kakovo-

stna mobilna hiša primerna za bivanje, na Gorenjskem pa je stvar drugačna. V splošnem pa mislim, da je ta alternativa vredna premisleka in da so naši zadržki pred tako rešitvijo stanovanjskega problema predvsem posledica predsodkov. Marsikje po svetu ljudje čisto normalno živijo v takih hišah.« Čim nižja cena torej naj ne bo edino vodilo. Cene so nekje od 20.000 do 60.000 evrov. Zadnjo ponuja podjetje Ultimo trade. Velika je slabih 60 kvadratnih metrov in po njihovih zagotovilih primerna za vse slovenske pokrajine. »Naš izdelek je že v osnovi drugačen, odlikuje ga odlična izolacija. Sam sem zadelo v dveh letih in pol dobil preizkusil in pri temperaturah, ki so se v tem času pojavljale v Ljubljani (od -20 do +36) ni bilo nobenih težav. Vlaga v zraku je problem v prehodnem obdobju (pomlad in jeseni), zaradi parne zapore na obeh straneh. Potreben je odvlaževalnik ali izdatno zračenje. Kondenzacija tako ni več težava,« zatrjuje direk-



Premično hišo prihodnosti si lahko ogledate ob ljubljanski Gradaščici v Trnovem. Projekt Samozadostna bivalna celica, ki se odvija v okviru programa Inteligentna energija za Evropo, je iniciativa prof. Saša Medveda s Fakultete za strojništvo v Ljubljani. Hiška je primerna za bivanje enega človeka in je popolnoma samooskrbna. Pridela in predela lastno elektriko, vodo in toploto ter kompostira lastne odpadke. Priključena ni na noben javni komunalni sistem, oskrbuje pa se z deževnico, solarnimi in fotonapetostnimi sistemi ter ima lastno rastlinsko čistilno napravo. Vse to skupaj pomeni, da je skrajno ekološka in da v nabiralniku praktično ni položnic. Ker se zanjo močno zanima tudi gospodarstvo, lahko upamo, da se bo kmalu znašla na trgu, ki jo vsekakor potrebuje.



Zasnova mobilne hišice slovenskega ponudnika

tor Vanja Šešek. Tudi on pa opozarja, da je treba vnaprej premisliti, kaj nam bodo prinesle vremenske razmere na izbrani lokaciji. Pri 30 centimetrih snega je treba streho razbremeniti, kar lahko pomeni tudi nekajkratno odmetavanje na dan. Zato so preračunali tudi strošek za taljenje snega. »V ta namen lahko vdelamo električno ogrevanje strehe. Strošek za obratovanje sploh ni tako hud. Za taljenje snega na strehi 60m² velike mobilne hiše bi v 10 urah (predvideno trajanje enega nepretrganega

sneženja) porabili za približno 7 evrov električne energije.« Tistim, ki premišljajo, da bi si svoj dom ustvarili v mobilni hiši, polaga na srce tudi premislek o razporeditvi prostorov, saj je večina ponudbe na trgu namenjena počitnikovanju in zato nima osrednjega dnevnega prostora.

Brez gradbenega dovoljenja. Za marsikoga je ena največjih prednosti mobilne hiše to, da za postavitev ne potrebujemo gradbenega dovoljenja. Brez tega bi bila lastnikova mobilnost navkljub kollesom praktično onemogočena. Tako pa se z ene na drugo parcelo lahko preselimo v nekaj dneh. »Gradbeno dovoljenje se izdaja za objekt, definicija tega pa je vezanost na teren,« so nam pojasnili na ljubljanski upravni enoti. Ker za mobilno hišo ni treba postaviti temeljev, le utrjeno ravno podlago, to pomeni, da zanjo ne potrebujemo gradbenega dovoljenja. »Preden se jo odločite postaviti, morate

na zazidljivo parcelo z urejenimi priključki. Mnogi se tako za življenje v premičnem domu odločijo med prenavljanjem stare hiše ali postavljanjem nove, saj jim je tako gradbišče najbolj pri roki. Zatočasno bivališče pa potem uporabljajo za počitniško hišo ali ga prodajo.

Računate lahko na gotovinsko posojilo. Ko sem podpisana »kupovala« mobilno hišo, sem v nekaj bankah povprašala po morebitnem stanovanjskem posojilu. Kot zasebnica, ne vinarka. Prvi in glavni odziv svetovalcev je bil zmedenost in prevezovanje telefonskega klica



Res ne bi stanovali v zabojniku? Cove Park je zatočišče priznanih škotskih umetnikov, kjer je iz premičnih zabojnikov nastalo luksuzno naselje.



Notranost in oprema

čedalje višje po lestvici odgovornosti. Kjer smo vprašanju prišli do konca, smo ugotovili, da s stanovanjskim posojilom ne bo nič, ker so premične hiše pač premičnina. Morda bi bilo drugače, če bi ji postavila temelje, ampak potem bi že potrebovala gradbeno dovoljenje. Ponujajo pa banke gotovinska posojila, s katerimi si lahko pomagata. Zneski navzgor sicer niso omejeni, je pa njihova slaba stran ta, da jih morate odplačati v osmih letih. Okviren izračun, s katerimi so mi postregli v SKB, pa je kljub temu obetaven. Za izhodišče smo vzeli mesečni obrok 400 evrov, kolikor, vsaj v Ljubljani, nanese najem manjšega stanovanja. Takšen obrok povprečna slovenska družina vsaj po statistiki še zmora plačevati, z njim pa bi dobila posojilo 31.600 evrov. To je več kot polovica najdražje mobilne hiše na trgu. Polovico primerljivo velikega stanovanja bi s takšnim obrokom odplačevali še enkrat dlje. Tako gledano je rešitev stanovanjskega problema z mobilno hišo vsaj za polovico cenejša kot s klasičnim stanovanjem. Glede na življenjsko dobo teh hiš je zelo verjetno, da jo lahko kadarkoli tudi ugodno prodate. Morebiti pa je vse skupaj le vredno premisleka. ■



Blok iz najbolj navadnih tovornih zabojnikov je prvi projekt podjetja Container City, to je s svojimi domislicami v trenutku postalo arhitekturna zvezda. Njihovi so tudi apartmaji v Cove Parku, nekaj hotelov, šol itn. Ena predelana kontejnerska celica kupca stane okoli 20.000 funtov. Materiali zanje so učinkoviti, poceni in ekološki, saj je kar 80 % recikliranih.